

31. LOKMAN SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Saffât sûresinden sonra indirilmiştir. Adını, Hz. Lokman'ın hikmet dolu öğütlerinin yer aldığı ayetlerden almıştır. 34 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imın adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

1. Elif, Lâm, Mîm. Dinle bak, ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi:

2. Bunlar, hikmet ve güzel öğütlerle dolu Kitabın ayetleridir.

3. Bu ayetler, güzel davranışlar sergileyen ve

iyiliğın, güzelliğın özlemini duyan **kimseler için bir yol gösterici, bir rahmet kaynağıdır.**

4. Onlar ki, Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı** ona gereken dikkat ve özeni göstererek dosdoğru ve aksatmadan **kılar**, böylece Yaratıcıyla aralarındaki gönül bağını —günde en az beş kez huzurunda durarak— sürekli canlı tutarlar. Ayrıca, refah ve zenginliği toplumun tüm katmanlarına yaymak üzere **zekâtı verirler ve** ilâhî adâletin tam olarak gerçekleşeceği bir **öte dünyanın varlığına, tüm kalpleriyle iman eder** ve bu inanç doğrultusunda hayatı şekillendirirler.

5. İşte, Rablerinin gösterdiği dosdoğru yolda yürüyenler ve dünyada da âhirette de kurtuluşa erecek olanlar, yalnızca onlardır!

6. Ama insanlardan öyleleri de vardır ki, hiçbir geçerli ve doğru bilgiye dayanamaksızın, insanları Kur'an'dan uzaklaştırıp Allah yolundan çevirmek ve İslâm'ı alay konusu

edinip halkın gözünden düşürmek için insanın merak, heyecan, şiddet ve şehvet duygularını okşayan **aldatıcı sözleri satın alır** ve bunlarla halkı oyalayıp Kur'an'la ilgilerini koparmaya çalışırlar. **İşte onlar için, Allah katında onur kırıcı ve küçük düşürücü bir azap vardır!**

Böyle birinin kalbi o denli katılaştı ki:

7. Ona ayetlerimiz okunduğunda, sanki kulaklarında sağırlık varmış da onu hiç duymuyormuş gibi, anlamsız bir kibre kapılarak küstahça sırt çevirir! O hâlde onu, can yakıcı bir azap ile müjdele!

8. Allah'a ve âhiret gününe yürekten inanan ve bu imana yaraşır güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan kimsel ere gelince; işte onlar için de nîmetlerle dolu cennetler vardır.

9. Hem de, sonsuza dek orada yaşamak üzere. Bu, Allah'ın gerçek vaadidir. Hiç kuşkusuz O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir. Öyle ki:

10. Allah, gökleri ve onu süsleyen Güneş, Ay ve gezegenler başta olmak üzere, uçsuz bucaksız uzay boşluğunda yüzen milyarlarca gök cismini, **görebileceğiniz bir direk olmadan** ve birbirlerine çarpmayacak şekilde, boşlukta ve dengede duran mükemmel bir sistem hâlinde **yaratmıştır**. Ayrıca, **sizi sarsmasın diye yeryüzü ne** kazık vazifesi gören **sapasağlam dağlar** çakmış, **orada her türden canlıyı** üretip yaymış ve **gökten indirdiği suyla, orada** her renk ve her çeşitten erkekli dişili çiftler hâlinde nice **güzelim bitkiler** yetiştirmiştir.

11. İşte bunlar, Allah'ın yaratığı ve hizmetinize sunduğu varlıklardır. **Peki, gösterin bana; O'ndan başka** hükmüne boyun eğdikleri sözde ilâhları ve taptıkları putları **ne yaratabilmiş! Hayır;** hiçbir şey yaratamazlar, çünkü kendileri yaratılmışlardır. Aslında her insan, bu hakîkati bilip anlamaya hazır yaratılmıştır fakat gel gör ki bu **zâlimler**, bile bile hakkı inkâr ederler ve bu yüzden de **apaçık bir sapıklık**

içindedirler.

O hâlde, bu tür yanılgılara düşmemek için güzel bir örnek olan Lokman Peygambere kulak verin:

12. Gerçek şu ki, Biz Lokman’a derin bir ilim ve **hikmet bahşederek**, ona şöyle vahye tmiştik: “Ey Lokman, **Allah’a** tüm varlığıyla **şükret!** Allah’ın verdiği bütün nimetleri sadece O’na kullukta kullan. **Her kim O’na şükrederse, ancak kendi iyiliği için şükretmiş olur; kim de nankörlük ederse,** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Çünkü **Allah,** hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir,** dolayısıyla, hiç kimsenin şükür ve ibâdetine ihtiyacı yoktur; asıl buna muhtaç olanlar, insanlardır. Ve kimse O’nu övüp yüceltmese bile, O kendi zatıyla Yücedir, gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve övülmeye lâayık olan sadece O’dur.”

13. Hani bir zamanlar Lokman, oğluna öğüt vererek “Sevgili yavrucuğum!” demişti, “Hiç kimseyi ve hiçbir şeyi Allah’a

ortak koşma! O'ndan başka hiçbir varlığa —kim olursa olsun— asla kayıtsız şartsız itaat etme! **Çünkü** Allah'a **ortak koşmak, gerçekten de** O'na karşı yapılabilecek en büyük haksızlık, affedilmesi mümkün olmayan bir adâletsizlik ve **pek büyük bir zulümdür!** Sevgili çocuğum, Rabbimiz buyuruyor ki:

14. “Biz insanoğluna, ana babasına güzelce itaat etmesini ve onlara her zaman iyi davranmasını **emrettik.** Fakat annenin yeri bambaşkadır. Çünkü **annesi, nice sıkıntı ve meşakatlere katlanarak onu** dokuz ay boyunca karnında **taşıdı;** bununla da kalmadı, tam **iki yıl boyunca onu emzirdi** ve gece gündüz demeden uykusunu, rahatlığını terk ederek onun bakımıyla ilgilendi. Öyleyse, ey insan; **Bana ve ana babana şükret!** Unutma ki, **dönüşün Banadır!**

15. Eğer annen veya baban, hükmüne kayıtsız şartsız itaat edileceğine dâir **haklarında hiçbir bilgi** ve belgeye **sahip olmadığın** birtakım putları, önderleri, efendileri ve sahte ilâhları

mutlak itaat makâmına çıkararak **Bana eş ve ortak koşmanı sana emrederlerse, o zaman onlara itaat etme!** Fakat bu durumda bile, ana babanı terk etme; **onlara bu dünyada yaşadıkları sürece iyilikle davran!** Bununla birlikte, sırf ataların oldukları için onları kendine örnek ve önder kabul etme; aksine, **Bana yönelen** ve yalnızca Bana kulluk eden ilim ve ahlâk sahibi müminlerin yolunu izle!

Ey insanlar! Hepiniz **eninde sonunda** ölecek ve hesap vermek üzere **Benim huzuruma geleceksiniz; işte o zaman, iyi kötü yaptığınız her şeyi gözünüzün önüne sereceğim!”**

16. “Sevgili oğlum; yapmış olduğun iyilik veya kötülük, **zerre kadar** küçük ve önemsiz bile **olsa ve o da sağlam bir kayanın içinde yâhut göklerde,** kâinâtın en ücra bir köşesinde, **ya da yerin derinliklerind e gizlenmiş olsa, Allah onu mutlaka Hesap Gününde ortaya çıkaracaktır. Çünkü Allah, bütün gizlilikleri en ince ayrıntısıyla bilir, her şeyden haberdardır.**

17. Yavrucuğum! Namazı do sdoğru kıl, insanlara **iyiliği emret, kötülükten sakındır ve** bu uğurda **başına gelebilecek belâ ve musîbetlere karşı sabırla göğüs ger! Şüphe yok ki bunlar,** büyük bir gayret ve kararlılıkla yapılması gereken işlerdendir.

18. S a k ı n gurura kapılıp da, insanları küçümseyerek onlardan **yüzünü çevirme ve yeryüzünde çalımlı çalımlı yürüme,** dâimâ saygılı ve alçakgönüllü ol! **Çünkü Allah, gurura kapılıp** başkalarına karşı **büyüklik taslayan hiç kimseyi sevmez.**

19. Yürüyüşünde, davranışlarında **ölçülü ve dengeli ol;** kibirli davranma, fakat onurunun ayaklar altında çiğnenmesine de izin verme! Konuşma üslûbun ve ses tonun, içinde bulunduğun ortama ve muhataplarının durumuna uygun olsun. Dâimâ edepli ve terbiyeli ol, başkalarını rahatsız edecek şekilde, lüzumsuz yere konuşma. Şeytan gibi kibre kapılarak 'ben bilirim' iddasıyla büyüklik taslayarak **sesini yükseltme!**

Böyle kimseler anırıp duran eşeklere benzer. Çünkü, Hz. Peygamber'in dediği gibi eşekler şeytan görünce anırırlar. Onun için **hiç kuşkusuz, seslerin en çirkini şeytan sebebiyle, onun emriyle söylenen, şeytan kaynaklı seslerdir, eşeklerin sesleridir!"**

20. Ey insanlar! Allah'ın, göklerde ve yerde bulunan her şeyi sizin emrinize verdiğini ve görülen ve görülmeyen, bildiğiniz ve henüz farkında olmadığınız, açık ve gizli nîmetlerini üzerinize yağmur gibi yağdırdığını görmüyor musunuz?

Bütün bunlara rağmen, yine de **insanlardan bazıları Allah, insan ve evren hakkında doğru bir bilgiye, yol gösterici bir rehber ve aydınlatıcı bir kitaba sahip olmadıkları hâlde, Allah'ın dini hakkında boş yere tartışır dururlar.**

21. Onlara, "Gelin bu kısır tartışmaları bırakın da, Allah'ın gönderdiği Kur'an ayetlerine uyun ve hayatınızı ona göre düzenleyin!" dendiği

zaman, “Hayır; biz ancak, atalarımızdan gördüğümüz töre, gelenek ve ideolojilere uyarız! Onların uygulamalarını hiçbir kritiğe tâbi tutmadan körü körüne taklit ederiz! Öyle ya, siz atalarımızdan daha mı akıllısınız?” diye cevap verirler. İyi de, peki ya şeytan onları n atalarını cehennem ateşine çağırmış ve onlar da şeytanın çağrısına uyup doğru yoldan çıkmış iseler, yine de onların izinden mi gidecekler?”

Hayır, doğrusu şudur ki:

22. Her kim, tüm benliğiyle yalnızca Allah’a boyun eğer ve O’nun mesajı doğrultusunda güzel ve yararlı davranışlar sergilerse, Kur’an gibi sapasağlam bir kulpa sarılmış, tutunmuş olur! Unutmayın ki, her işin sonu Allah’a varır.

23. Âyetlerimi inkâr edenlere gelince, onların nankörlüğü seni üzmesin; çünkü hepsi eninde sonunda huzuruma çıkacaktır; işte o zaman, tüm yaptıklarını gözlerinin

önüne serecek ve hak ettikleri cezayı tam olarak vereceğim!

Hiç kuşkusuz Allah, gönüllerde gizlenenleri, esrarengiz niyet ve düşünceleri dahî bilmektedir.

24. Onların bu dünyada kısa bir süre istedikleri gibi yiyip içip yaşamalarına izin vereceğim fakat göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir ömür sonunda, hepsini cehennemdeki o korkunç azâba mahkûm edeceğim!

25. Şâyet onlara, “Gökleri ve yeri yo ktan var eden kimdir?” diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden, “Allah’tır!” diy ecekler. Onlara de ki: “Demek ki, her türlü övgüye lâîyk olan da, yalnızca Allah’tır. Öyleyse neden O’nunla birlikte birtakım uydurma ilâhlara kulluk ediyorsunuz?”

Ama gel gör ki, onların çoğu, tüm evreni yaratan bir Allah’a inanmanın doğ al sonucu olarak,

O'nun gönderdiği yasalara uymak gerektiğini **bilmezler**. Çünkü, dünya hayatının zevkleri gözlerini kör etmiştir. Hâlbuki:

26. Göklerde ve yerde bulunan her şey Allah'ındır. Şüphesiz Allah, hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir, dolayısıyla sizin şükür ve ibâdetlerinize de ihtiyacı yoktur ve gerçek anlamda yüceltmeye, şükredilmeye ve övülmeye lâyık olan, sadece O'dur.

27. Ey Müslüman! Yaratanın sonsuz ilmiyle yaratılanların sınırlı bilgisi arasındaki bariz farkı, akıllarda kalacak bir örnekle anlatmak için de ki: “Yeryüzündeki bütün ağaçlar kalem, okyanuslar da mürekkep olsa ve buna yedi kat okyanus daha eklense, yine de okyanuslar tükenir, fakat Allah'ın ilim ve hikmetini gözler önüne seren, yasa ve yazgılarını ifade eden kelimeleri yazmakla tükenmezdi. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir. Öyle ki:

28. Hepinizin yaratılması ve yeniden diriltilmesi, Allah'a göre sadece bir tek kişinin yaratılması ve diriltilmesi gibidir. Gerçekten de Allah, kâinâta olup biten her şeyi işitmekte, her şeyi görmektedir.

29. Görmez misin ki Allah, ortaya koyduğu mükemmel ölçü uyarınca, yazın geceyi kısaltıp gündüze katıyor; kışın gündüzü kısaltıp geceye ekliyor ve her biri, ezelden belirlenmiş bir vakte kadar kendi yörüngelerinde akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı, insanlığın faydası için koyduğu kanunlara nasıl da boyun eğdiriyor! Ve bilmez misiniz ki, Allah yaptığınız her şeyi gâyet iyi biliyor?

30. Evet, çünkü Allah doğrunun, gerçeğin, hakkın ve hakîkatin ta kendisidir; kâfirlerin O'ndan başka yalvardıkları sözde ilâhlar ise, tamamen asılsız ve geçersizdir çünkü gerçek Yücelik ve Büyüklük, yalnızca Allah'a aittir!

31. Allah'ın lütuf ve nîmeti sayesinde,

—sınırsız kudret ve merhametini ortaya koyan yaratılış **mûcizelerinden bir kısmını gözlerinizin önüne sermek için—** dağ gibi gemilerin, denizde suları yara yara nasıl akıp gittiğini görmez misin? **Hiç kuşkusuz b u n d a ,** zorluklara karşı **sabretmesini ve nîmetler karşısında a ş ü k r e t m e s i n i b i l e n k i m s e l e r i ç i n** hakîkati gözler önüne seren nice işâretler, **nice deliller vardır.** Bu mûcizelerden dahî ibret almasını bilmeyen nankörlere gelince:

32. Güvenli bir ortamda Allah'ı unutan zâlimler, bir gemiye binip engin denizlere açıldıklarında, **gölgeler gibi** kapkaranlık **dalgalar** denizde onları sarıp kuşatınca, işte o anda, **bütün içtenlikleriyle ve sadece Allah'a bağlanarak O'na yalvarıp yakarırlar fakat Allah onları kurtarıp karaya çıkarınca, içlerinden yalnızca bir kaçı** verdiği söze bağlı kalarak aşırılıktan uzak durur, **ölçülü ve dengeli bir yol izler.** Diğerleri ise, yeniden inkâra döner. Zaten **Bizim ayetlerimizi ve yol gösterici delillerimizi, verdiği söze ihânet eden böyle nankörlerden başkası**

bile bile inkâr etmez!

33. O hâlde, **ey insanlar!** Size bunca nîmetleri bahşeden **Rabb'inize yürekten saygıyla bağlanın!** Ne babanın evladına, ne de evladın babasına herhangi bir fayda sağlayamayacağı ve herkesin kendi canının derdine düşeceği o müthiş **Günden korkun!** Unutmayın, **Allah'ın** yeniden dirilme **vaadi gerçektir;** öyleyse, **sakın şu dünya hayatı** nın sahte cazibesi **sizi aldatıp** Allah'a kulluktan alıkoymasın! Hele hele o **aldatıcı** şeytan ve dostları, din adamı kisvesiyle karşınıza çıkıp Allah'ın ayetlerini çarpıtarak veya "Allah nasıl olsa merhametli ve bağışlayıcıdır, işlediğiniz bütün günahları mutlaka affedecektir!" diyerek **sizi Allah ile aldatmasın!** Peki, kıyâmet ne zaman ve nasıl gerçekleşecek?

34. Kıyâmetin vaktini belirleme yetkisi ve onu gerçekleştirmek **bilgisi, yalnızca Allah'a aittir** ve onun vaktini hiç kimseye bildirmemiştir. Ayrıca, ölü toprağa yeniden hayat veren **yağmuru**

dilediği yere, dilediği zaman, dilediği ölçüde **yağdıran O'dur. Bir de, rahî mlerde olup biten** olağanüstü gelişmeler i, orada yarattığı varlığın fiziksel gelişimini, genetik özelliklerini, ona ruh üflenmesini, can verilmesini, kaderini, rızkını, ömrünü, ecelini, ahirette varacağı yeri ve onunla ilgili daha nice bilinmezleri **bilen** yalnızca **O'dur.** Yaratılmışlara gelince, **hiç kimse yarın ne kazanacağını** ve başına neler geleceğini —mutlak ve kesin bir bilgiyle— **bilemez ve yine hiç kimse,** ne zaman, **nerede** ve nasıl **öleceğini** —mutlak ve kesin bir bilgiyle— **bilemez.** Bütün bunları en mükemmel şekilde **bilen** ve her şeyden **haberdar olan,** yalnızca **Allah'tır!**